

NORDISK FILM

EGMONT

Nordisk Film Distribution AB
Box 27184
102 52 Stockholm
Sweden

Tel +46 8 587 822 00

www.nordiskfilm.com

Org no 556229-8322

Yttrande 2015-07-31

Ds 2015:31

Kulturdepartmentet
103 33 Stockholm

Betänkande Framtidens Filmpolitik (Ds 2015:31) från Nordisk Film

Sammanfattning:

I promemorian föreslås att staten tar ett helhetsansvar för den svenska filmpolitiken och lämnar det nuvarande filmavtalet från och med 1 januari 2017. Under förutsättning att filmavtalet upphör som finansieringsmodell föreslås i promemorian att mervärdesskatten höjs från 6 procent till 25 procent. Samtidigt bedöms den nuvarande biografavgiften på 10 procent, som biografägarna och distriutörerna räknar av biobiljettsintäkterna, att upphöra. Promemorian föreslår att det är Svenska Filminstitutet som ensamt ska förvalta medlen och utveckla processer för stöd i dess olika former.

- Nordisk Film anser att förslaget om att **staten tar ett helhetsansvar för den nationella filmpolitiken** medför en rad stora utmaningar då själva visionen för svensk film är så svagt formulerad. Vi anser att det krävs en mycket tydligare och klarare deklarerad vision om vad den stora skillnaden blir med en statlig filmpolitik jämfört med den samarbetsform som ett filmavtal utgör. Ett gemensamt ansvar borgar för en tydligare och klarare gemensam vision.
- Nordisk Film avstyrker förslaget om att **höja mervärdesskatten på biografbiljetter från 6% till 25%**. En helstatlig filmpolitik som finansieras med en höjd moms på alla biografbiljetter kommer att leda till mindre pengar till branschen eftersom det är biograferna och biopubliken som i dagsläget bidrar mest till filmbranschens samlade ekonomi. En höjd moms innebär att biljettpriset måste höjas. Och om biljettpriset höjs så tappar vi biobesökare vilket leder till minskade intäkter och således bidrar till försämrade villkor för den svenska filmbranschen genom alla led. Nordisk film anser därför att momsen inte ska överstiga dagens totala nivå på 16% (6% moms och 10% SFI-avgift).
- Nordisk Film avstyrker förslaget om att **Svenska Filminstitutet ombildas till en egen myndighet**. Mot bakgrund av att det saknas en tydlig och klar gemensam vision för svensk film krävs det en stark samverkan för att kunna lyfta svensk film. Om SFI skulle bli en myndighet med eget mandat minskar chanserna till samarbete och samverkan. Det bör som utgångspunkt göras ett löst ramverk för en svensk filmproduktstrategi som ligger till grund för stödningen av svensk film. Och ett sådant ramverk bör vi samarbeta kring.
- Nordisk Film ställer sig **kritiskt till det breda begreppet "rörlig bild"** och anser i stället att man bör öronmärka stödmedel för olika produktionskategorier inom film och

TV-drama, samt till lansering/marknadsföring av de produktioner som får stöd. Film med högt kommersiellt och kvalitetsmässig potential bör få den största delen av stöden för att säkra att svensk film når den bredast möjliga publik.

- Nordisk Film anser vidare att det så kallade **efterhandsstödet (PRS)** ska vara kvar men att man ska se över nivåerna för när det träder in så att det inte anses vara ett näst intill automatisk stöd.
- Nordisk Film anser att **formen för visningsfönster** måste utformas som ett flexibelt system i förhållande till varje enskilt filmprojekts potential i de olika fönstren. Det är också viktigt att det avsätts öronmärkta medel att hjälpa igång alternativa nya fönster i den digitala distributionen för att säkraställa en sund home entertainment marknad och långsiktigt skapa goda förutsättningar för svensk film.
- Nordisk Film anser också att branschens stora problem med illegal spridning av film måste belysas mycket tydligare i förslaget. **"Piracy"** vållar stora problem för branschen och leder till enorma intäktsbortfall och det bör vidtas kraftåtgärder såväl politiskt som ekonomiskt.

Nordisk Films inlägg till *Framtidens Filmpolitik*

Nordisk Film anser att den promemoria som lagts fram och det förslag som presenteras saknar en samlad vision om vad man vill med svensk film. Det saknas också konkreta förklaringar till hur politiken ska fungera rent praktiskt, det står heller inget konkret om finansieringens storlek eller hur den nya myndigheten ska organiseras. Dessa frågor är högst väsentliga och avgörande för utformningen av politiken.

Svensk film har det i dagsläget betydligt sämre än vad promemorian vill göra gällande. Biomarknaden är förvisso stabil och har varit det de senaste åren men vi ser ingen tillväxt och de kommande åren estimerar vi en nedgång för åtminstone svensk film. Vart femte biobesök är till en svensk film, vilket är en lägre andel än vad man har i många andra jämförbara länder.

Ska vi lyckas lyfta svensk film så måste vi gemensamt skapa de bästa förutsättningarna för ett sunt ekonomisystem där de bärande hörnstenarna är offentligt stöd, en välfungerande marknads- och konsulentordning, TV-tillskott, privata investeringar samt en välfungerande marknad bestående av flera kommersiella distributionsfönster.

Samarbete och gemensamt mål

För att en offensiv svensk filmpolitik ska kunna realiserats och få ett genomslag krävs att alla centrala aktörer enas kring en gemensam vision och ställer sig bakom de centrala målen. Branschen måste stärka sitt samspel. För att det ska kunna bli en verklighet behöver samarbetet och dialogen mellan de centrala finansierande aktörerna stärkas och det måste fokuseras på helheten. Det kräver en ökad filmpolitisk tydlighet och att branschen och de offentliga aktörerna ska ha koordinerad syn på omvärlden.

Begrepp som kvalitet, förnyelse och tillgänglighet är ju redan idag ett mål men blir alltför övergripande för att ligga till grund för att svensk film lyfter sig. Det krävs en konkret plan för hur medlen ska fördelas och vilken typ av film ska få vilken typ av stöd, hur stora medel ska gå till kommersiell film, upmarket/arthousefilm, talangutvecklingsfilm etc.

Det bör understrykas att bred kommersiell filmproduktion också ska hålla högsta kvalitet och det bör som utgångspunkt inte ges stöd till film som inte i sin genre framstår som av hög kvalitet.

Det är en viktig svensk filmpolitisk uppgift att identifiera och stötta filmer som förenar hög konstnärlig och/eller hantverksmässig kvalitet med stor publik angelägenhetsgrad. Svensk långfilms framtid och ställning skulle bli så mycket starkare om betydligt fler filmer sågs av en stor och bed publik, recenserades väl och visades på de stora festivalerna.

Fungerande stödordning och kvalitet

Stödformerna i den nationella filmpolitiken måste härledas till målen och bidra till att dessa ska kunna uppfyllas. Målen ska mätas mot kända och allmänt accepterade indikatorer.

Vi anser att kommersiella kvalitetsproduktioner bör få den största andelen av stödmedel men att det också ska avsättas och öronmärkas pengar till ren "arthousefilm" och till utveckling av nya projekt och talanger. Dessutom bör film som mottar produktionsstöd också kunna få stöd för lansering och marknadsföring i långt större utsträckning än vad som ges idag.

Det är otroligt viktigt för att öka och vidmakthålla professionalismen i den framtida stödordningen att ett filmprojekt inte ansöker om produktionsstöd med mindre än att det råder full enighet mellan producent(er), distributör samt SFI om vilken film man önskar producera och dess potential. Det vill säga i framtiden bör det vara ett krav att producenten/produktionsbolaget tillsammans med distributören formulerar en strategi för profilering, positionering, målgruppsanalys, värdering av potential, distribution och spridning när man söker stöd för sin film. Det bör dessutom vara krav på en publik testvisning innan films premiär för att säkra att filmen lever upp till dess estimerade potential och det går att fullfölja lanseringsstrategin.

Det så kallade efterhandsstödet, PRS bör vara kvar. Dock kan man med fördel se över och revidera nivåerna på efterhandsstödet så att systemet belönar produktioner som levererar både stora konstnärliga och publika framgångar.

Förändrade medievanor och intäktmodeller

Digitala möjligheter och nya medievanor utmanar intjäningen hos producenter, distributörer och biografer. Den fysiska försäljningen av DVD och Blu-Ray har sjunkit med cirka 30 procent om året de senaste tre åren och vi förväntar oss att den trenden fortsätter. Intäkterna från uthyrning av fysiska filmer har sjunkit till en tiondel. Illegal streaming och nedladdning av film på nätet stiger och även om konsumenterna i stigande grad är digitala, så är det ännu så länge tekniska barriärer som fullt ut hindrar möjligheterna till en stigande digital marknad.

Den viktiga biografen behöver kulturmoms

Biograferna har i ett antal år haft en stabil marknad som vissa år har haft en svag tillväxt men över tiden legat plan. Biograferna är det intäktsfönster där producenter och distributörer tjänar mest. Trots att biobesöken svarar för knappt 3 procent av filmvisningarna i Sverige, så står biointäkterna för nästan hälften av slutkundsintäkterna i branschen och andelen växer och därför är biografens betydelse för den samlade filmekonomin både avgörande och allt viktigare.

Biograferna har en väldigt viktig betydelse för spelfilmens överlevnad generellt och den svenska spelfilmen i synnerhet. Antalet biobesökare är lika stort år från år och trots att antalet skärmar ökar i hemmen så är upplevelsen av att se en film tillsammans på bio fortfarande väldigt attraktivt. De intäkter som kommer från biograferna och som kommer hela filmbranschen tillgodo, kan inte ersättas med intäkter från andra plattformar. Det är därför högst väsentligt att behålla en stark biografmarknad med en tydlig position som premiärplattform och med en sund ekonomi för fortsatt investering i biografupplevelsen.

Det är oklokt att höja moms på biobesök eftersom det riskerar att minska biobesöken vilket leder till mindre samlade intäkter och risken att mindre biograferna får de betydligt svårare att överleva.

Målet bör vara att hålla moms på samma nivå som den samlade avgiftsnivån ligger på idag, dvs 16%. Då har vi chans att bevara attraktiviteten i biobesöket och att uppmuntra till fler biobesök hos en publik som vill gå på bio och betalar för sig.

Nya affärsmodeller och internationella erfarenheter

Det är uppenbart helt avgörande för svensk films framtid att det finns nya intäktsmöjligheter och att det etableras nya och långsiktigt hållbara digitala affärsmodeller. Vi hoppas att filmbranschen kan undvika några av de fallgropar som den internationella musikindustrin har upplevt på grund av att branschen inte reagerade tidigare.

Filmbranschen har en unik möjlighet att bygga en långt mer dynamisk digital marknad med flera försäljningskanaler och flera spelare. De nya digitala affärsmodellerna för film i Sverige kompenserar inte i dagsläget för tappet av fysisk försäljning och uthyrning av DVDmen icke desto mindre är en expansiv marknad i stark utveckling med nya lokala och internationella aktörer som alla ser svensk film som ett väsentligt och nödvändigt innehåll på deras video-on-demand plattformar.

Utvecklingen i USA tyder på att det kan lyckas att etablera en digital försäljning av film på nätet i ett nytt fönster efter biografen där försäljningen av fysisk DVD hittills har legat. Det amerikanska Premium EST-fönstret (Electronic Sell Through = digitalt köp) är exklusivt och är etablerat tre veckor innan filmen kan hyras digitalt. Det exklusiva digitala köpfönstret har varit en stor succé i USA med en tillväxt 30-50 procent de senaste tre åren.

Alla länder förväntas att följa den amerikanska modellen som alla de större filmstudios i USA, så som Warner, Sony, Universal, Disney och Fox ställer sig bakom. Dessa filmbolag ser digital

köp som den viktigaste tillväxtmotorn de kommande åren med en potential att kompensera stor delar av intäktsbortfallet som tappet i försäljning av fysisk DVD medfört. Ett digitalt köp motsvarar cirka tre gånger värdet av en digital uthyrning av en film.

Marknaden för digitalt köp är ännu inte etablerad i samma utsträckning utanför USA trots att den fysiska försäljningen av DVD, speciellt i Sverige, faller mycket snabbare här än i USA. Det är därför extremt viktigt med en ny intäktmodell för svensk film och det måste avsättas och öronmärkas medel för att analysera det och stötta det ekonomiskt.

Problemet med illegal streaming och nedladdning

Den kanske största utmaningen för svensk film är den illegala streamingen och fildningen av film. Filmbranschen förlorar enorma intäkter varje år, framför allt genomsjunkande intäkter från försäljning och uthyrning av fysiska DVD:er och på intäkterna från de digitala kanalerna inte kompenserat för tappet. Det gör investeringar i nya filmer mycket svårare. Det krävs kraftfulla åtgärder, såväl politiska som ekonomiska, mot de illegala tjänsterna som snedvrider konkurrensen och som underminerar utvecklingen av en fungerande och sund legal marknad för digitala tjänster.

Många andra Europeiska länder, inklusive våra närmaste grannländer, har kommit betydligt längre än Sverige i att förhindra tillgången till de illegala tjänsterna och erfarenheten visar att åtgärderna har effekt.

Ett fortsatt arbete med att stoppa den illegala spridningen av film på nätet är därför av avgörande betydelse för den svenska filmbranschens långsiktiga livskraft.

Hur kan svensk film växa?

Det står helt klart att ett välfungerande stödsystem och en finansiering som bygger på privat kapital, offentligt stöd och tillskott från TV-stationer fortsatt är viktigt för svensk film.

Utöver det är det helt avgörande att hela den svenska filmbranschen, SFI, public service och de kommersiella aktörerna samlas och samarbetar för att optimera intjäningsvillkoren i samtliga marknadsfönster i en balans mellan sund konkurrens, intjäning och konsumenternas förväntningar om tillgänglighet.

Det kommer också vara en helt avgörande faktor att vi i Sverige följer den internationella utvecklingen så vi också etablerar digital köpfilm som ersättning för nedgången i DVD-marknaden. I detta blir en flexibel fönsterpolitik viktig att få till stånd, dels för att stimulera utvecklingen av dessa tjänster men inte minst för att förhindra den illegala streamingen vilket kommer bli helt avgörande för en växande filmmarknad.

För att fortsätta bygga en levande, dynamisk och ekonomiskt sund filmbransch i Sverige bör det totala stödet till svensk filmproduktion öka så att tillräckligt många filmprojekt sätts i produktion varje år så att en kritisk massa av filmprojekt med tillräckligt hög kvalitet når sin publik. Detta gäller både den sk. arthousefilmen och breda kommersiella filmprojekt.

Med ett sjunkande förtroende för den svenska spelfilmen hos biopubliken är det av största vikt att vi får ökade insatser och stimulansåtgärder för att höja kvaliteten på den svenska spelfilmen.

Med för lite resurser till förfogande minskar risktagandet hos producenter och finansiärer och projekten likriktas i jakten på "säkra kort". Det leder till en negativ spiraleffekt där de enskilda projekten blir underfinansierade och tappar i originalitet och kvalitet.

Att återskapa förtroendet från biopubliken för den svenska spelfilmen är ett långsiktigt arbete där tillräckligt många svenska filmprojekt under tillräckligt lång tid måste lyckas att motsvara publikens förväntningar. Det sker bäst genom en kombination av att breda kommersiella filmer håller tillräckligt hög kvalitet och att arthousefilmen når fram till de stora A-festivalerna och deras huvudtävlingar.

Satsningar och andra specifika stöd av typen ROOKIE-satsningar eller Moving Sweden till icke professionella filmare (regissörer, manusförfattare, producenter) bör ligga under respektive kommun/Kulturnämnd och inte belasta det totala stödet till svensk filmproduktion.

Konklusion

Nordisk Films inspel fokuserar på de punkter i promemorian som vi anser viktigast för att skapa de bästa villkoren för den samlade svenska filmbranschen i framtiden. Nordisk Film har producerat och distribuerat film i Norden i över 100 år och har de senaste åren även mer än 200 miljoner kronor i svensk film. Nordisk Film önskar fortsätta medverka till att film och drama som berättar bra och viktiga historier på svenska om vår kultur och vårt levnadssätt och historier som är efterfrågade av den svenska befolkningen fortsätter att produceras, delas och förädlas. Det förutsätter ett starkt ekosystem som kontinuerligt utvecklas i takt med förändringarna på marknaden och som styrs av en gemensam vision och ett framtida starkt samarbete mellan aktörerna.

Stockholm den 31 juli, 2015

Pia Grünler
Market Director
Nordisk Film Distribution AB

Anders Melin
Commercial Director
Nordisk Film Distribution AB

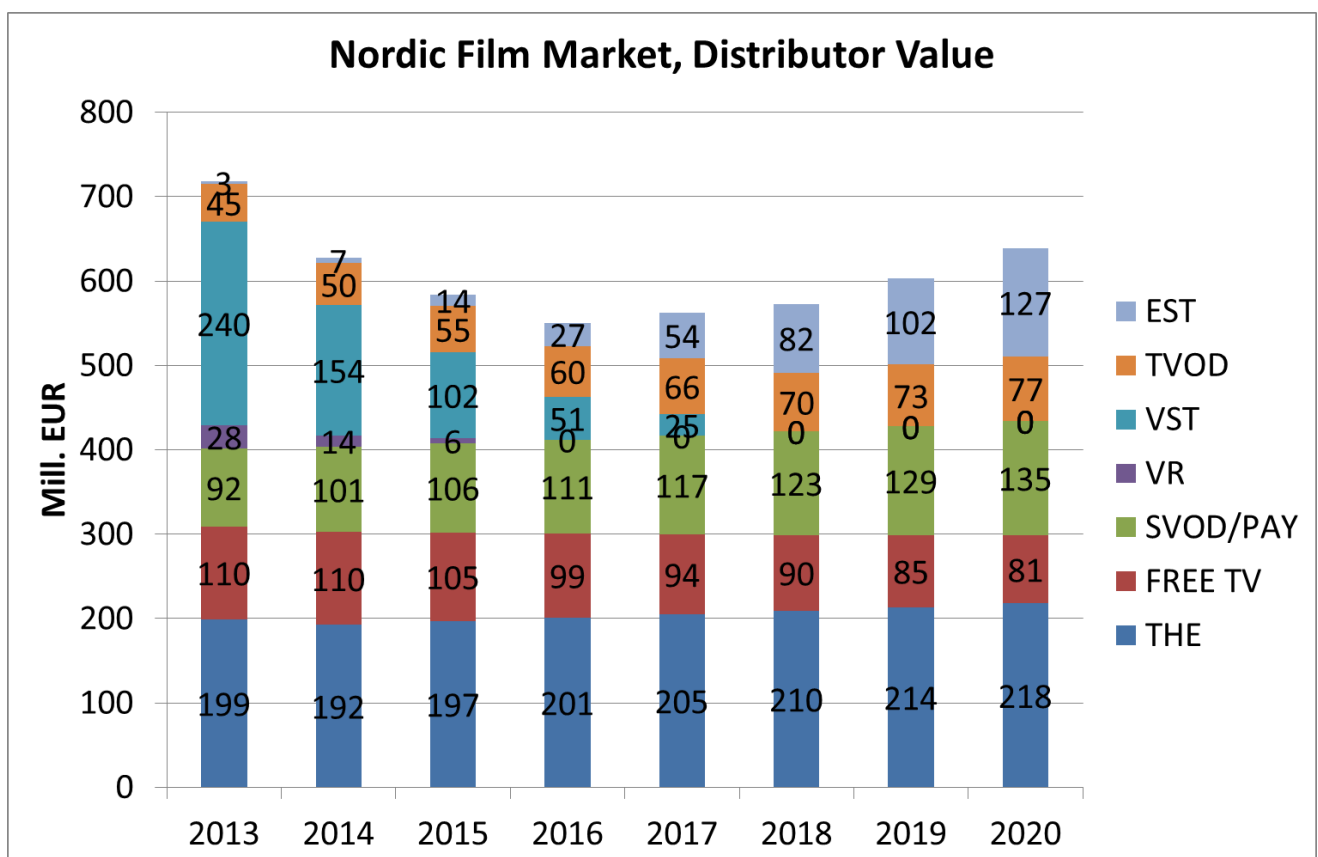
Lars G Lindström
Producent
Nordisk Film Produktion AB

Bilaga

Nedanstående graf visar Nordisk Films marknadsförväntningar fram till år 2020 under förutsättning att vi har en sund och stark filmpolitik. Talen representerar marknadsvärdet för *all* film i miljoner Euro på den nordiska marknaden.

Prognosen är baserad på erfarenheter i Norden och på utvecklingen i USA.

Vi förväntar att den fysiska marknaden (DVD köp och hyr) kommer att försvinna över tid och ersättas av digitala distributionsformer.

EST=Digitalt Köp

TVOD=Digitalt Hyr

VST=Fysisk KöpDVD

VR=Fysisk HyrDVD

SVOD/PAY=Digitalt abonnemang

FREE TV=Fri TV (SVT, TV4 etc.)

THE=Bio